

Психологічний

супровід НУШ

Концепцією Нової української школи одним із державних пріоритетів в освіті визначено особистісно-орієнтоване навчання і виховання, що вимагає психологізації навчально-виховного процесу шляхом підвищення психологічної компетентності адміністрації, педагогів, батьків. Значна роль у вирішенні цього завдання належить психологічній службі системи освіти. Як зазначено у Концепції Нової української школи, «потужну державу і конкурентну економіку забезпечить згуртована спільнота творчих людей, відповідальних громадян, активних і підприємливих. Саме таких повинна готувати середня школа України». Створення умов для повноцінного особистісного розвитку і самовизначення учнів на кожному віковому етапі, своєчасне попередження можливих порушень у становленні особистості і розвитку інтелекту головне завдання психологічної служби. Роль психологічної служби навчального закладу зосереджується на допомозі у формуванні оптимальної траєкторії розвитку кожної дитини. Складовою навчально-виховного процесу виступає психологічний супровід. Особлива увага приділяється боротьбі учнів зі стресами, створенню комфортної психологічної атмосфери в класних колективах, налагодженню ефективної взаємодії між вчителем та учнем.

Школи прощаються з концепцією «поламаної дитини», яку необхідно довести до норми. Тож діагностика причин, що ускладнюють розвиток дитини, — більше не головний біль психолога. Він не повинен регулярно проводити психологічні обстеження, якщо на те немає потреби. Так, користуватися цим інструментом фахівець може, але заради певної мети. У НУШ — цінності дитиноцентризму, тож відтепер ітиметься про вивчення динаміки розвитку особистості, потенційних можливостей. Акценти змінені: не «знайти ваду», а «розкрити можливості».

У НУШ працівник психологічної служби собливу увагу приділяє медіації, як альтернативному виду врегулювання конфліктів із залученням посередника (медіатора). Медіатор допомагає сторонам налагодити процес комунікації і досягти згоди. Будь-який шкільний конфлікт (протистояння учня та вчителя, груп дітей,

колективне цькування, сварки серед педагогів) — небезпечне явище. Тож виявляти та гасити його в зародку — спосіб забезпечити психологічний комфорт під час навчання.

Здійснення психологічного супроводу інклюзії - важлива складова роботи психологічної служби. У школі фахівець має підготувати учнів, а також їхніх батьків до здорової взаємодії з дитиною з особливими освітніми потребами, він має забезпечити психологічний супровід навчання, а ще — консультувати вчителів та батьків щодо створення ефективних умов для цієї дитини. Соціально-психологічна профілактика негативних наслідків суспільних подій у психіці та поведінці дітей, різних форм узалежнень, соціально небезпечних ігор, фізичного насилля та агресивної поведінки здійснюється шляхом впровадження профілактичних програм навчання учнів новим формам поведінки, виховання стресостійкості особистості, здатної самотійно, ефективно і відповідально будувати своє життя.

Практичний психолог сприяє збереженню та посиленню психічного здоров'я. А зробити це реально не огортаючи турботою кожную дитину (це, до речі, не завжди зміцнює), а навчаючи школярів справлятися зі стресом та напругою. Фахівець має розповісти про те, як перемогти тривогу перед контрольною, перебороти негатив, вплинути на власний настрій, позбутися психологічної втоми наприкінці дня. Використовувати всі «психогігієнічні штучки» повинні вміти всі сучасні діти, починаючи з першачків.

Психологічний супровід забезпечує соціально-психологічну профілактику негативних наслідків суспільних подій у психіці та поведінці дітей, різних форм узалежнень, соціально небезпечних ігор, фізичного насилля та агресивної поведінки шляхом впровадження профілактичних програм навчання учнів новим формам поведінки, виховання стресостійкості особистості, здатної самотійно, ефективно і відповідально будувати своє життя. Важливими напрямками є забезпечення соціального захисту прав і свобод дітей, створення умов для комфортного освітнього середовища та захисту честі і гідності учнів; налагодження ефективної міжсекторальної та міжвідомчої взаємодії із спеціалістами відповідних служб (службою у справах дітей, центрами зайнятості населення, центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, тощо).

Одним із важливих аспектів роботи психологічного супроводу є розвиток критичного мислення. На думку авторів технології «Читання і письмо для розвитку критичного мислення» Джінні Стіл, Курта Мередіта, Чарльза Темпла: «Критичне мислення — це складний ментальний процес, що починається із залучення інформації та закінчується прийняттям рішення». Основне завдання використання методу — збирання якомога більшої кількості ідей, звільнивши учасників обговорення від інерції мислення і стереотипів. Використовується з метою продукування найбільшої кількості ідей щодо вирішення певної проблеми. Учням пропонують згадати все, що вони знають або думають, що знають з певної теми. Обов'язковою умовою є запис усіх ідей, навіть суперечливих, відсутність їх оцінювання у процесі обговорення, класифікація ідей по закінченні обговорення. застосування на уроках у початковій школі.

Одним із завдань, яке стоїть перед спеціалістами психологічної служби є впровадження технологій розвитку для формування ключових компетентностей.

Компетентність, як набута у процесі навчання інтегрована здатність особистості, що складається із знань, досвіду, і ставлення, повинна цілісно реалізовуватись на практиці. Це такі групи компетентностей :

Соціальна – це

- вміння робити вибір;
- вміння приймати рішення;
- вміння брати відповідальність;
- вміння безконфліктно співіснувати.

Ця група дає можливості

- продуктивного навчання, забезпечення власної активності учня, стимулювання пізнавальної активності .
- забезпечення співробітництва та мотивації діяльності (те, що я роблю, є корисним).
- усвідомлення власного внеску у спільну роботу, формування адекватної оцінки й самооцінки.

Уміння розмовляти й слухати є найважливішими якостями, необхідними для демократичної культури. Висловлювати свої думки так, щоб вони були зрозумілими іншим.

- Уважно слухати, коли говорять інші.
- Вирішувати проблеми за допомогою слів.
- Ділитися своїми думками та ідеями з іншими.

Ці навички мають вкрай важливе значення для успішного життя в колективі, спільного навчання й розв'язання конфліктних ситуацій. Розвиток соціальних навичок сприяє розвитку емпатії, толерантному ставленню один до одного, розумінню точки зору інших дітей тощо.